

למה הגירעון של ים המלח ממשיך לגדול?

מכתבים למערכת

גיליון סתיו 2017 / כרך 8 (3)

24 ב-2017 July

ציטוט

ארבל י. 2017. למה הגירעון של ים המלח ממשיך לגדול? אקולוגיה וסביבה 8(3).
העתק

נהייתי לקרוא את המאמר המקצועי והחשוב "הגורמים לירידה המואצת של מפלס ים המלח בעשרות השנים האחרונות" בגיליון בנושא ים המלח [1]. עם זאת, בסיום קריאת המאמר עלו בי שתי תהיות:

נפלא מבינתי איך ייתכן שבפני חוקרי ים המלח בפרט ובפני הציבור בכלל, לא נמצאים נתונים כמותיים עכשוויים ביחס למים הנגרעים מים המלח עקב פעילות מפעלי ים המלח. החוקרים נאלצו לציין שלושה ערכים אפשריים לכמות זו, שביניהם ישנה משרעת של 80 מלמ"ק בשנה (בין 250–330 מלמ"ק בשנה). לעניות דעתי, מפעלי תעשייה שלצורך פעילותם מנצלים משאבי טבע ציבוריים, אמורים להיות מפוקחים על-ידי רשויות המדינה ולדווח באופן שקוף על פעילותם בהקשר זה. אני קורא למפעלי ים המלח למלא את חובתם הציבורית, ותוהה – איפה המאסדר (רגולטור)?

בחנית השינויים באגן הניקוז של ים המלח התעלמה מהגירעון הגדל בכמות

המים הזמינים הזורמים מהכינרת ומהאגנים המזרחיים של ישראל. סכירת הכינרת והקמת המוביל הארצי (בשנות ה-60) לא ניתקה לחלוטין את אספקת המים לים המלח מהצפון. מ-1977 עד /51994 גלשו לירדן הדרומי בממוצע 66 מלמ"ק בשנה [2], רובם בחורפים גשומים. אך מאז חורף 1994/5 עודפי מים אינם גולשים מעל סכר דגניה, ואינם זורמים בירדן הדרומי לים המלח. כמובן שלכך יש השפעה על הגירעון הגדל במאזן ים המלח. הפחיתה בכמות המים הזמינים בכינרת נובעת גם מהגברת ניצול המים במעלה האגן וגם משינויים בתפרוסת המרחבית ובמשטר העיתי של הגשם. כותבי המאמר הנדון פסלו את השפעת השינוי במשטר הגשם רק על סמך הכמות השנתית בירושלים.

כשנבחנו השינויים במילוי החוזר לכינרת ובכלל האגנים המתנקזים לירדן וליים המלח ממערב, נמצאה הפחתה של 137 מלמ"ק בשנה בין ממוצע השנים 1993–2009 (848 מלמ"ש) לבין אותם אגנים בשנים 1973–1992 (985 מלמ"ש) [3]. הפרש זה שלעצמו מסביר חלק ניכר מהגדלת הגירעון במאזן ים המלח.

יובל ארבל

רכז ים וחופים, עמותת צלול

תגובה לתגובה

הגורם העיקרי להאצה בירידת מפלס ים המלח הוא סכירת האגנים – תגובת נדב לנסקי ואלעד דנטה למכתבו של יובל ארבל

מקורות

המלח בעשרות השנים האחרונות. *אקולוגיה וסביבה* 8(1): 328-
.336

2. קליין מ. 1999. מאזני מים ותוכניות פיתוח במשק המים באגן הירדן
העילי ובכנרת. *מים והשקיה* 394: 22-27.

3. Weinberger G, Livshitz Y, Givati A, et al. 2012. The natural
water resources between the Mediterranean Sea and the
Jordan River. Jerusalem: Israel Hydrological Service.
